

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

7 juillet 2022

PROJET DE LOI

**relatif à la responsabilisation
des travailleurs dans le cadre
des “Trajets Retour Au Travail”**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 **2714/ (2021/2022):**

- 001: Projet de loi.
- 002: Rapport de la première lecture.
- 003: Articles adoptés en première lecture.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

7 juli 2022

WETSONTWERP

**betreffende de responsabilisering
van de werknemers in het kader
van de “Terug Naar Werk-trajecten”.**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 **2714/ (2021/2022):**

- 001: Wetsontwerp.
- 002: Verslag van de eerste lezing.
- 003: Artikelen aangenomen in eerste lezing.

07475

N° 1 DE MME MERCKX

Art. 2

Dans le paragraphe 1er/4 proposé, remplacer les alinéas 2 et 3 par ce qui suit:

“Le Roi détermine, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, dans quelles conditions et dans quelle mesure un complément de motivation peut être octroyé au titulaire reconnu incapable de travailler lorsque celui-ci est présent à l’examen médical visé à l’alinéa 1er, 1°, et au premier moment de contact, visé à l’alinéa 1er, 2°.

Le complément de motivation unique susmentionné s’élève à au moins trente fois 2,5 pour cent du montant journalier de l’indemnité du titulaire.”

JUSTIFICATION

Les partenaires sociaux et différents experts ont plaidé à plusieurs reprises en faveur d’une approche positive des malades de longue durée et (donc) de trajets de réintégration volontaires. L’instauration de sanctions au début des trajets est diamétralement opposée à cette approche.

Le présent amendement tend à remplacer la réduction envisagée du montant journalier de l’indemnité de 2,5 pour cent (maximum), par un complément de motivation s’élevant (au minimum) à trente fois 2,5 pour cent du montant journalier de l’indemnité.

Le complément de motivation unique induit une approche positive du début des trajets de réintégration. Il envoie à toutes les personnes qui sont en maladie chez elles un signal que leur collaboration sera appréciée et servira leurs intérêts.

Le complément de motivation n’est pas une “récompense” pour cette collaboration, mais une indemnité de prestation limitée. En octroyant ce complément, l’autorité fédérale montre qu’elle apprécie que le titulaire individuel participe activement à sa politique d’activation en dépit de circonstances difficiles (maladie).

Nr. 1 VAN MEVROUW MERCKX

Art. 2

In de voorgestelde paragraaf 1/4, het tweede en het derde lid vervangen als volgt:

“De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, onder welke voorwaarden en in welke mate aan de als arbeidsongeschikt erkende gerechtigde een motivatietoeslag kan worden toegekend wanneer de arbeidsongeschikte aanwezig is op het medisch onderzoek, bedoeld in het eerste lid, 1°, en op het eerste contactmoment, bedoeld in het eerste lid, 2°.

De eenmalige motivatietoeslag van het vorige lid bedraagt ten minste dertig maal 2,5 procent van het dagbedrag van de uitkering van de gerechtigde.”

VERANTWOORDING

De sociale partners en verschillende experts pleitten herhaaldelijk voor positieve aanpak van de langdurig zieken, en (dus) voor vrijwillige re-integratietrajecten. Het invoeren van sancties bij aanvang van de trajecten slaat daar haaks op.

Dit amendement vervangt de beoogde vermindering van het dagbedrag van de uitkering met (maximaal) 2,5 procent, door een motivatietoeslag van (minimaal) dertig maal 2,5 procent van het dagbedrag van de uitkering.

De eenmalige motivatietoeslag zorgt voor een positieve benadering van de opstart van de re-integratietrajecten. Het is een boodschap aan alle mensen die ziek thuis zitten, dat hun medewerking gewaardeerd zal worden en in hun eigen voordeel is.

De motivatietoeslag is geen “beloning” voor die medewerking, maar een beperkte prestatievergoeding. De toeslag drukt de waardering uit van de federale overheid voor de individuele rechthebbende, die in moeilijke omstandigheden (ziekte) toch actief participeert aan haar activeringsbeleid.

Cette approche permet en outre d'éviter que les titulaires en situation de précarité subissent des sanctions financières pour la seule et unique raison qu'ils ne sont pas en mesure de répondre à certaines obligations administratives (en tant que malade reconnu).

Sur la base des 200 000 questionnaires envoyés annuellement et d'un complément de motivation moyen de 35 euros, nous évaluons le coût de cette mesure à 7 millions d'euros maximum. Ce montant représente moins de 0,08 % du budget total que l'INAMI consacre annuellement aux indemnités de maladie.

Un effet retour est en outre possible. Si les nouveaux trajets de réintégration – mis en œuvre dans le cadre de cette approche positive – aident chaque année 5 000 titulaires (2,5 % des 200 000 titulaires qui ont reçu le questionnaire) à reprendre le travail un mois plus tôt (en se basant sur une indemnité mensuelle moyenne de 1 400 euros), la mesure sera budgétairement neutre.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Bovendien sluit deze aanpak uit dat kwetsbare rechthebbenden financiële sancties oplopen, enkel en alleen omdat ze niet in staat zijn om (als erkende zieke) aan een reeks administratieve verplichtingen te voldoen.

Uitgaande van 200 000 verstuurde vragenlijsten per jaar, en een gemiddelde motivatietoeslag van 35 euro, ramen we de kostprijs van deze maatregel op maximaal 7 miljoen euro. Dat is minder dan 0,08 % van het totale budget dat het RIZIV jaarlijks besteed aan de ziekte-uitkeringen.

Bovendien is een terugverdieneffect mogelijk. Wanneer de nieuwe re-integratietrajecten – inclusief deze positieve benadering – per jaar 5 000 gerechtigden (2,5 % van de 200 000 die worden aangeschreven) één maand vroeger terug aan de slag helpt (uitgaand van een gemiddelde maandelijkse uitkering van 1 400 euro), is de maatregel budgetneutraal.

N° 2 DE MME **MERCKX**

Art. 3

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

L'application de l'amendement n° 1 rendra l'article 3 du projet de loi superflu. Le présent amendement ne sera soumis au vote que si l'amendement n° 1 a été adopté.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Nr. 2 VAN MEVROUW **MERCKX**

Art. 3

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

De toepassing van amendement nr. 1. maakt artikel 3 uit het wetsontwerp overbodig. Dit amendement ligt enkel ter stemming voor indien amendement nr. 1 werd goedgekeurd.

N° 3 DE MME MERCKX

Intitulé

Remplacer l'intitulé par ce qui suit:

“Projet de loi relatif à l’instauration d’un complément de motivation dans le cadre des “Trajets Retour Au Travail””

JUSTIFICATION

Le présent amendement modifie l'intitulé du projet de loi. Par suite des modifications prévues par l'amendement n° 1, le projet ne prévoira plus de sanction financière mais permettra au contraire, grâce à un complément de motivation, d'encourager les titulaires à entamer le trajet de réintégration.

Le présent amendement ne sera soumis au vote que si l'amendement n° 1 est adopté.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Nr. 3 VAN MEVROUW MERCKX

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt:

“Wetsontwerp betreffende het instellen van een motivatietoeslag in het kader van de “Terug Naar Werk-trajecten””

VERANTWOORDING

Dit amendement wijzigt de titel van het wetsontwerp, dat op basis van de wijzigingen uit amendement nr. 1 niet langer een negatieve financiële prikkel introduceert, maar – integendeel – via een motivatietoeslag ervoor zorgt dat de rechthebbenden positief worden geprikkeld om het re-integratietraject aan te vatten.

Dit amendement ligt enkel ter stemming voor indien amendement nr. 1 werd goedgekeurd.

N° 4 DE MME MERCKX

Art. 2

Dans le § 1/4 en projet, remplacer l'alinéa 3 par ce qui suit:

“Toutefois, l'application de l'alinéa précédent ne peut avoir pour effet que le montant journalier de l'indemnité du titulaire en incapacité de travail soit réduit de plus de 2,5 pour cent ou que le montant mensuel de l'indemnité soit inférieur au budget de référence du titulaire.”

JUSTIFICATION

Les budgets de référence sont des paniers de biens et de services tarifés qui reflètent ce dont les ménages ont besoin pour accéder à un certain niveau de vie. Ils expriment un niveau de consommation absolu tout en étant liés à l'époque durant laquelle et à la société dans laquelle ils ont été établis. Dans l'enquête belge, le niveau de vie a été établi à partir du revenu minimal nécessaire pour participer adéquatement à la société. À cette fin, un seuil financier a été calculé. Il indique quels biens et quels services minimaux les citoyens en bonne santé, bien informés et autonomes doivent pouvoir se permettre, à un moment donné, pour participer pleinement à la vie sociale.

Par rapport au seuil de risque de pauvreté relatif, les budgets de référence présentent l'avantage de tenter de déterminer empiriquement, sur la base d'un cadre théorique relatif à la participation sociale et aux besoins humains, les dépenses nécessaires et le coût minimum correspondant pour une participation adéquate à la société.

Mme Karine Lalieux, ministre de l'Intégration sociale, utilise déjà la budget de référence et l'outil y afférent (REMI; voir également sa note de politique générale DOC 55 1580/012).

Compte tenu de ce qui précède, le Roi sera chargé de l'application pratique de ce contrôle au budget de référence personnel du titulaire. La sanction ne pourra jamais entraîner, sur une base mensuelle, une réduction de l'allocation à un niveau inférieur au budget de référence.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Nr. 4 VAN MEVROUW MERCKX

Art. 2

In de voorgestelde paragraaf 1/4, het derde lid vervangen als volgt:

“De toepassing van het vorige lid mag echter niet tot gevolg hebben dat het dagbedrag van de uitkering van de arbeidsongeschikte gerechtigde met meer dan 2,5 procent wordt verminderd, of dat het maandbedrag van de uitkering lager ligt dan het referentiebudget van de gerechtigde.”

VERANTWOORDING

Referentiebudgetten zijn geprijsde korven van goederen en diensten die weerspiegelen wat noodzakelijk is voor gezinnen om een bepaalde levensstandaard te bereiken. Ze geven een absoluut consumptieniveau weer en zijn tegelijkertijd relatief aan het tijdperk en de samenleving waarbinnen ze zijn geconstrueerd. In het Belgisch onderzoek wordt de levensstandaard vastgelegd op het inkomen dat minimaal nodig is om adequaat te participeren aan de samenleving. Hiervoor wordt een financiële ondergrens berekend. Deze geeft aan welke goederen en diensten gezonde, goed geïnformeerde en zelfredzame burgers zich op een bepaald tijdstip minimaal moeten kunnen veroorloven met het oog op volwaardige maatschappelijke participatie.

In vergelijking met de relatieve armoederisicodrempel hebben referentiebudgetten het voordeel dat ze, gestoeld op een theoretisch kader over maatschappelijke participatie en menselijke behoeften, op empirische wijze proberen te bepalen wat de noodzakelijke uitgaven, en bijhorende minimale kosten zijn om adequaat aan de samenleving te kunnen participeren.

minister van maatschappelijke integratie, Karine Lalieux, hanteert reeds het referentiebudget en het bijhorende instrument (de REMI; zie ook haar algemene beleidsnota – DOC 55 1580/012).

Op basis van het voorgaande lid is de Koning belast met het uitwerken van de praktische toepassing van deze toets aan het persoonlijke referentiebudget van de gerechtigde. Een sanctie kan op maandbasis nooit leiden tot een uitkering lager dan het referentiebudget.

N° 5 DE MME MERCKX

Art. 2

Dans le § 1er/4 proposé, entre les alinéas 2 et 3, insérer un alinéa rédigé comme suit:

“Lorsque les conditions fixées par le Roi, prévues à l’alinéa précédent, s’appliquent aux allocations du titulaire reconnu incapable de travailler, elles sont automatiquement suspendues en l’absence (avec ou sans justification valable):

1° du médecin du travail lors de l’examen médical visé à l’alinéa 1er, 1°, ou

2° du “Coordinateur Retour Au Travail” lors du premier contact visé à l’alinéa 1er, 2°.”

JUSTIFICATION

Il est injustifiable que les sanctions financières visant le titulaire incapable de travailler puissent également être maintenues lorsqu’un rendez-vous n’a pas eu lieu en raison de l’absence du médecin-conseil ou du “Coordinateur Retour Au Travail”. La présente disposition suspend la sanction à partir de ce moment.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Nr. 5 VAN MEVROUW MERCKX

Art. 2

In de voorgestelde paragraaf 1/4, tussen het tweede lid en het derde lid, een lid invoegen, luidende:

“Indien de door de Koning bepaalde voorwaarden van het vorige lid van toepassing zijn op de uitkeringen van de als arbeidsongeschikt erkende gerechtigde, worden deze automatisch opgeschort bij afwezigheid (met of zonder geldige rechtvaardiging) van:

1° de arbeidsarts tijdens het medisch onderzoek, bedoeld in het eerste lid, 1°, of

2° de “Terug Naar Werk-coördinator” bij het eerste contactmoment, bedoeld in het eerste lid, 2°.”

VERANTWOORDING

Het valt niet te verantwoorden dat de financiële sancties voor de arbeidsongeschikte gerechtigde kunnen blijven duren, ook wanneer een afspraak niet doorgaat omwille van de afwezigheid van een adviserend arts of “Terug Naar Werk-coördinator”. Deze bepaling schort vanaf dat moment de sanctie op.

N° 6 DE MME MERCKX

Art. 2/1 (nouveau)

Insérer un article 2/1 rédigé comme suit:

“Art. 2/1. Dans l’article 100 de la même loi, il est inséré un § 1er/5 rédigé comme suit:

‘§ 1er/5. Les conditions visées au § 1er/4, alinéa 2, ne peuvent pas être appliquées par une mutualité visée à l’article 2, § 1er, de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités si:

1° au cours du trimestre précédent, ces conditions s’appliquaient à plus de 2,5 % des titulaires reconnus incapables de travailler et convoqués par la mutualité à un examen médical ou en vue d’un premier contact conformément à l’alinéa 1er du paragraphe 1er/4 précité;

2° au cours du trimestre précédent, plus de 10 % des médecins-conseil et des “Coordinateurs Retour au Travail” employés par la mutualité ont été absents plus de trois jours pour cause d’incapacité de travail.

Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités des limitations énoncées plus haut.”.

JUSTIFICATION

L’ajout de la première condition dans ce nouvel article incitera les mutualités – y compris au travers de la politique menée – à adopter une attitude prudente à l’égard des nouvelles possibilités de sanction. En cas de dépassement d’un plafond prédéterminé au sein d’une mutualité, les conditions précitées n’y seront pas applicables durant un trimestre. Dans ce cas, la mutualité devra atteindre les objectifs imposés dans le cadre des “Trajets Retour Au Travail” sur la base d’une approche positive des titulaires en incapacité de travail.

Il ressort par ailleurs clairement de l’avis rendu le 18 mai 2022 par le Comité de gestion de l’assurance indemnités des travailleurs salariés de l’INAMI à propos de l’arrêté royal mentionné à l’article 2 du projet de loi à l’examen que

Nr. 6 VAN MEVROUW MERCKX

Art. 2/1 (nieuw)

Een artikel 2/1 invoegen, luidende:

“Art. 2/1. In artikel 100 van dezelfde wet, wordt een paragraaf 1/5 ingevoegd, luidende:

“§ 1/5. De voorwaarden, bedoeld in bovenstaande paragraaf 1/4, tweede lid, kunnen niet worden toegepast door een ziekenfonds, bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, indien:

1° deze voorwaarden het voorafgaande kwartaal van toepassing waren op meer dan 2,5 % van de arbeidsongeschikte gerechtigden, uitgenodigd door dat ziekenfonds voor een medische controle of een eerste contactmoment, bedoeld in dezelfde bovenstaande paragraaf 1/4, eerste lid;

2° in het voorafgaande kwartaal meer dan 10 % van de door het ziekenfonds tewerkgestelde adviserend artsen en “Terug Naar Werk-coördinatoren” meer dan drie dagen afwezig waren wegens arbeidsongeschiktheid.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels van de bovenstaande beperkingen.”.

VERANTWOORding

Deze toevoeging van de eerste voorwaarde in dit nieuwe artikel motiveert de ziekenfondsen – en via het beleid – om gematigd om te springen met de nieuwe sanctiemogelijkheden. Indien ze binnen een bepaald ziekenfonds een bepaalde drempel overschrijden, zullen ze een kwartaal lang niet van toepassing zijn. In dat geval dient het ziekenfonds de opgelegde “Terug Naar Werk-streefdoelen” te halen op basis van een positieve benadering van de arbeidsongeschikte gerechtigden.

Bovendien komt uit het advies van het “Beheerscomité van de uitkeringsverzekering voor werknemers” van het Riziv, op het koninklijk besluit, waarvan sprake in artikel 2 van dit wetsontwerp, uitgebracht op 18 mei 2022, duidelijk naar voor

la capacité des mutualités a un impact sur la mesure dans laquelle elles peuvent effectivement permettre aux titulaires de prendre rapidement un nouveau rendez-vous et donc de mettre un terme à la sanction financière. Lorsque cette capacité est trop réduite, la sanction n'est plus justifiable, y compris selon l'esprit des dispositions en projet.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

dat de capaciteit van de ziekenfondsen een weerslag heeft op hun vermogen om de gerechtigden de kans te geven om alsnog snel een nieuwe afspraak in te plannen en zo de financiële sanctie te stoppen. Wanneer die capaciteit al te zwaar is aangepast, is sanctionering – ook binnen de geest van deze wetgeving – niet langer te verantwoorden.

N° 7 DE MME MERCKX

Art. 2

Dans le § 1/4, alinéa 3, proposé, remplacer les mots “de plus de 2,5 pour cents” par les mots “de plus de 0,5 pour cent”.

JUSTIFICATION

Les sanctions de 35 euros et plus toucheront principalement les titulaires en incapacité de travail les plus vulnérables.

On lit dans une étude de la Mutualité chrétienne que:

“La moitié des ménages dont un membre est en situation d’invalidité rencontre chaque mois des difficultés financières. Il est quasiment impossible à ces ménages de subvenir à leurs besoins financiers avec la seule allocation d’invalidité. Plus d’un ménage sur quatre doit demander une aide financière ou une aide en nature à sa famille, à ses amis ou à des organisations caritatives. Deux ménages sur cinq ont déjà été contraints de reporter des soins de santé. En outre, 11 % du budget de ces ménages sont consacrés aux soins, ce qui représente le double du pourcentage qu’y consacrent les ménages moyens.”

Le présent amendement vise dès lors à limiter autant que possible l’éventuelle sanction.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Nr. 7 VAN MEVROUW MERCKX

Art. 2

In de voorgestelde § 1/4, derde lid, de woorden “met meer dan 2,5 procent” vervangen door de woorden “met meer dan 0,5 procent”.

VERANTWOORDING

De sancties van 35 euro en meer zullen in de eerste plaats de meest kwetsbare arbeidsongeschikte gerechtigden treffen.

Uit een studie van de CM blijkt het volgende:

“De helft van de gezinnen met een gezinslid in invaliditeit heeft het moeilijk om elke maand financieel rond te komen. Rondkomen met alleen een invaliditeitsuitkering is bijna onmogelijk. Meer dan een op de vier gezinnen klopt aan bij familie, vrienden of liefdadigheidsorganisaties voor financiële hulp of hulp in natura. 40 procent moest al geneeskundige verzorging uitstellen. En 11 procent van het gezinsbudget gaat naar zorg. Dat is het dubbele van een doorsnee gezin.”

Daarom beperkt dit amendement mogelijke de sanctie tot een absoluut minimum.

N° 8 DE MME MERCKX

Art. 4

Remplacer les mots “1er janvier 2023” par les mots “1er janvier 2025”.

JUSTIFICATION

Dès lors que les employeurs sont les principaux responsables du nombre croissant de malades de longue durée, toute responsabilisation éventuelle des titulaires en incapacité de travail ne pourra être instaurée qu’après une évaluation approfondie du mécanisme de responsabilisation des employeurs (instauré par la loi-programme du 27 décembre 2021). Cette évaluation ne pourra toutefois pas être discutée au sein de la Commission des Affaires sociales avant l’automne 2024.

Par ailleurs, la mise en œuvre correcte des sanctions dépendra fortement des procédures et des processus appliqués par les mutualités. Une phase de rodage d’au moins deux ans sera nécessaire pour s’assurer que ces procédures et processus sont au point partout.

Sofie MERCKX (PVDA-PTB)

Nr. 8 VAN MEVROUW MERCKX

Art. 4

De woorden “1 januari 2023” vervangen door de woorden “1 januari 2025”.

VERANTWOORDING

De verantwoordelijkheid voor het stijgend aantal langdurig zieken valt in de eerste plaats toe te wijzen valt aan de werkgeverszijde. Daarom kan een eventuele responsabilisering van de arbeidsongeschikte gerechtigden pas van start gaan, na een grondige evaluatie van het responsabiliseringsmechanisme voor de werkgevers (ingevoegd door de programmawet van 27 december 2021). Een dergelijke evaluatie is ten vroegste beschikbaar en besproken binnen de commissie Sociale zaken in het najaar van 2024.

Bovendien is een correcte toepassing van de sancties sterk afhankelijk van de procedures en processen binnen de ziekenfondsen. Om zeker te zijn dat deze overal op punt staan, is een inloophase van zeker twee jaar nodig.